

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

॥ పంచచత్వారింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ పంచచత్వారింశః సర్గః ॥

ఇంద్రజిద్భాణైః శ్రీరామలక్ష్మణయోర్విసంజ్ఞతా వానరాణాం శోకశ్చ

స తస్య గతిమన్విచ్ఛన్ రాజపుత్రః ప్రతాపవాన్ |
దిదేశాతిబలో రామో దశ వానరయూథపాన్ || 6.45.1 ||

ద్వౌ సుషేణస్య దాయాదౌ నీలం చ ప్లవగాధిపం |
అంగదం వాలిపుత్రం చ శరభం చ తరస్వినం || 6.45.2 ||

ద్వివిదం చ హనూమంతం సానుప్రస్థం మహాబలం |
ఋషభం చర్షభస్కంధమాదిదేశ పరంతపః || 6.45.3 ||

తే సంప్రహృష్టా హరయో భీమానుద్యమ్య పాదపాన్ |
ఆకాశం వివిశుః సర్వే మార్గమాణా దిశో దశ || 6.45.4 ||

తేషాం వేగవతాం వేగమిషుభిర్వేగవత్తరైః |
అస్త్రవిత్ పరమాస్త్రస్తు వారయామాస రావణిః || 6.45.5 ||

తం భీమవేగా హరయో నారాచైః క్షతవిక్షతాః |
అంధకారే న దదృశుర్వేషైః సూర్యమివావృతం || 6.45.6 ||

రామలక్ష్మణయోరేవ సర్వదేహాభిదః శరాన్ |
భృశమావేశయామాస రావణిః సమితింజయః || 6.45.7 ||

నిరంతరశరీరో తు తావుభౌ రామలక్ష్మణౌ |
క్రుద్ధేనేంద్రజితా వీరో పన్నగైః శరతాం గతైః || 6.45.8 ||

తయోః క్షతజమార్గేణ సుస్తావ రుధిరం బహు |
తావుభౌ చ ప్రకాశేతే పుష్పితావివ కింశుకౌ || 6.45.9 ||

తతః పర్యంతరక్తాక్షో భిన్నాంజనచయోపమః |
రావణిర్భ్రాతరో వాక్యమంతర్ధానగతోఽబ్రవీత్ || 6.45.10 ||

యుధ్యమానమనాలక్ష్మ్యం శక్రోఽపి త్రిదశేశ్వరః |
ద్రష్టుమాసాదితుం వాపీ న శక్తః కిం పునర్యువాం || 6.45.11 ||

ప్రాపితావిషుజాలేన రాఘవౌ కంకపత్రిణా |
ఏష రోషపరీతాత్మా నయామి యమసాదనం || 6.45.12 ||

ఏవముక్త్వా తు ధర్మజ్ఞౌ భ్రాతరో రామలక్ష్మణౌ |
నిర్భిభేద శితైర్భ్రాణైః ప్రజహర్ష ననాద చ || 6.45.13 ||

భిన్నాంజనచయశ్యామో విస్ఫార్య విపులం ధనుః |
భూయ ఏవ శరాన్ ఘోరాన్ విససర్జ మహామృధే || 6.45.14 ||

తతో మర్మసు మర్మజ్ఞో మజ్జయన్ నిశితాఞ్శరాన్ |
రామలక్ష్మణయోర్వీరో ననాద చ ముహుర్ముహుః || 6.45.15 ||

బద్ధౌ తు శరబంధేన తావుభౌ రణమూర్ధని |
నిమేషాంతరమాత్రేణ న శేకతురవేక్షితుం || 6.45.16 ||

తతో విభిన్నస్వాంగౌ శరశల్యాచితౌ కృతౌ |
ధ్వజావివ మహేంద్రస్య రజ్జముక్తౌ ప్రకంపితౌ || 6.45.17 ||

తౌ సంప్రచలితౌ వీరో మర్మభేదేన కర్మితౌ |
నిపేతతుర్మహేష్వాసౌ జగత్యాం జగతీపతీ || 6.45.18 ||

తౌ వీరశయనే వీరౌ శయానౌ రుధిరోక్షితౌ |
శరవేష్టితసర్వాంగావార్తౌ పరమపీడితౌ || 6.45.19 ||

నహ్యవిద్ధం తయోర్గాత్రే బభూవాంగులమంతరం |
నానిర్విణ్ణం న చాధ్వస్తమాకరాగ్రాదజిహ్మగైః || 6.45.20 ||

తౌ తు క్రూరేణ నిహతౌ రక్షసా కామరూపిణా |
అస్సక్సుస్రువతుస్తీవ్రం జలం ప్రస్తవణావివ || 6.45.21 ||

పపాత ప్రథమం రామో విద్ధో మర్మసు మార్గణైః |
క్రోధాదింద్రజితా యేన పురా శక్రో వినిర్జితః || 6.45.22 ||

రుక్మపుంఖైః ప్రసన్నాగై రజోగతిభిరాశుగైః |
నారాచైరర్థనారాచైర్భల్లైరంజలీకైరపి |
వివ్యాధ వత్సదంతైశ్చ సింహదంష్ట్రైః క్షురైస్తథా || 6.45.23 ||

స వీరశయనే శిశ్యేఽవిజ్యమావిధ్య కార్ముకం |
భిన్నముష్టిపరీణాహం త్రినతం రుక్మభూషితం || 6.45.24 ||

బాణపాతాంతరే రామం పతితం పురుషర్షభం |
స తత్ర లక్ష్మణో దృష్ట్వా నిరాశో జీవితేఽభవత్ || 6.45.25 ||

రామం కమలపత్రాక్షం శరణ్యం రణతోషిణం |
శుశోచ భ్రాతరం దృష్ట్వా పతితం ధరణీతలే || 6.45.26 ||

హరయశ్చాపి తం దృష్ట్వా సంతాపం పరమం గతాః |
శోకార్తాశ్చుక్తుశ్చర్షోరమశ్రుపూరితలోచనాః || 6.45.27 ||

బద్ధౌ తు తౌ వీరశయే శయానౌ
తే వానరాః సంపరివార్య తస్థుః |

సమాగతా వాయుసుతప్రముఖ్యా

విషాదమార్తాః పరమం చ జగ్ముః || 6.45.28 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే పంచచత్వారింశః సర్గః ||